

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร" ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากหนังสือ วารสาร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในเรื่องของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ตลอดจนงานวิจัยของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครู เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3,596 คน สังกัดกรุงเทพมหานคร จาก 36 เขต จำนวน 427 โรงเรียน
2. ตัวอย่างประชากรผู้บริหารและครูที่ใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมีจำนวน 620 คน การเลือกตัวอย่างประชากรนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 การเลือกเขต กรุงเทพมหานครมี 36 เขต จำแนกเขตทั้งหมดออกเป็น 8 กลุ่ม โดยใช้ข้อมูลจากกองวิชาการ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งพิจารณาจากจำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียน และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน จากเขตทั้ง 8 กลุ่ม ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากมาในอัตราส่วน 2:1 ของจำนวนเขตทั้งหมดตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่ม โดยเหลือเศษตัดทิ้งได้จำนวน 15 เขต (ดังรายละเอียดตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 เขตที่สุ่มได้

กลุ่ม	เขต	เขตที่สุ่มได้
1	มีนบุรี หนองจอก	หนองจอก
2	บางกะปิ ประเวศ ลาดกระบัง	บางกะปิ
3	ดอนเมือง บางเขน บึงกุ่ม ลาดพร้าว จตุจักร พญาไท	ดอนเมือง ลาดพร้าว จตุจักร
4	พระโขนง คลองเตย สาทร บางคอแหลม ยานนาวา	พระโขนง คลองเตย
5	บางซื่อ ดุสิต ราชเทวี ห้วยขวาง ปทุมวัน บางรัก พระนคร ป้อมปราบฯ สัมพันธวงศ์	บางซื่อ ดุสิต ปทุมวัน ป้อมปราบฯ
6	บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ธนบุรี	บางพลัด บางกอกใหญ่
7	จอมทอง ราชบุรีบูรณะ บางขุนเทียน	บางขุนเทียน
8	ตลิ่งชัน ภาษีเจริญ หนองแขม	ภาษีเจริญ

2.2 การสุ่มโรงเรียน สุ่มโรงเรียนจากโรงเรียนทั้งหมดในเขตที่สุ่มได้ในข้อ 2.1 ทั้ง 15 เขต โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับสลากมาในอัตราส่วนร้อยละ 80 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละเขตได้จำนวนโรงเรียนทั้ง 15 เขต เป็น 155 โรงเรียน (ดูตารางที่ 3.2)

2.3 ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร ที่ใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2.2 จำนวน 155 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน จะได้ผู้บริหารรวม 155 คน (ดูตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 โรงเรียนที่สู่มได้ จำนวนตัวอย่างผู้บริหารและครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2
ที่ใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม

กลุ่มเขต	เขตที่สู่มได้	จำนวน โรงเรียน	โรงเรียนที่สู่ม	ตัวอย่าง ประชากร ผู้บริหาร	ตัวอย่าง ประชากร ครู
1	หนองจอก	37	30	30	90
2	บางกะปิ	13	10	10	30
3	ลาดพร้าว	7	6	6	18
	ดอนเมือง	12	10	10	30
	จตุจักร	6	5	5	15
4	พระโขนง	11	9	9	27
	คลองเตย	13	10	10	30
5	บางซื่อ	7	6	6	18
	ดุสิต	9	7	7	21
	ปทุมวัน	9	7	7	21
	ป้อมปราบฯ	4	3	3	9
6	บางพลัด	12	10	10	30
	บางกอกใหญ่	6	5	5	15
7	บางขุนเทียน	24	19	19	57
8	ภาษีเจริญ	22	18	18	54
		182	155	155	465

2.4 ตัวอย่างประชากรที่เป็นครูที่ใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม ได้แก่ ครูที่สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากจากจำนวนครูที่สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งหมดในโรงเรียนที่สุ่มได้ 155 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน โดยจับฉลากจากครู ป.1 ป.2 และ ป.3 ชั้นละ 1 คน รวม 465 คน (ดูตารางที่ 3.2)

3. ตัวอย่างประชากรที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน และไปสังเกตจำนวน 30 คน เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 การเลือกตัวอย่างประชากรนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 สุ่มเขตจากข้อ 2.1 จำนวน 15 เขต โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากมา 10 เขต ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้ 100 โรงเรียน (ดูตารางที่ 3.3)

3.2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตมา 1 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากได้ 10 โรงเรียน (ดูตารางที่ 3.3)

3.3 ตัวอย่างประชากรผู้บริหารที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 3.2 จำนวน 10 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน จำนวน 10 คน (ดูตารางที่ 3.3)

3.4 ตัวอย่างประชากรครูที่ผู้วิจัยไปสังเกต ได้แก่ ครูสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 3.2 จำนวน 10 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายมาโรงเรียนละ 3 คน โดยจับฉลากมาชั้นละ 1 คน จากจำนวนชั้นป.1 ป.2 และป.3 เป็นจำนวน 30 คน (ดูตารางที่ 3.3)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 โรงเรียนที่สุ่มได้ ตัวอย่างผู้บริหาร และครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เขต	จำนวน โรงเรียน ที่สุ่ม	ชื่อโรงเรียนที่ใช้ สัมภาษณ์	ตัวอย่าง ประชากร ผู้บริหาร	ชื่อโรงเรียนสังเกต	จำนวน ห้อง เรียน ป.1	จำนวน ห้อง เรียน ป.2	จำนวน ห้อง เรียน ป.3	ตัวอย่าง ประชากร ครูที่ใช้ สังเกต
หนองจอก	30	บ้านเจียรดับ	1	บ้านเจียรดับ	1	1	1	3
บางกะปิ	10	ลำสาลี	1	ลำสาลี	3	3	3	3
ดอนเมือง	10	เคหะทุ่งสองห้อง วิทยา 1	1	เคหะทุ่งสองห้อง วิทยา 1	4	4	4	3
ลาดพร้าว	6	วัดลาดปลาเค้า	1	วัดลาดปลาเค้า	6	4	4	3
จตุจักร	5	เสนานิคม	1	เสนานิคม	7	7	7	3
คลองเตย	10	สุเหร่าสามอิน	1	สุเหร่าสามอิน	3	3	3	3
พระโขนง	9	รุ่งเรืองอุปถัมภ์	1	รุ่งเรืองอุปถัมภ์	4	5	5	3
บางซื่อ	6	วัดสร้อยทอง	1	วัดสร้อยทอง	5	4	4	3
ดุสิต	7	วัดธรรมมาภิรตา ราม	1	วัดธรรมมาภิรตา ราม	3	3	2	3
ปทุมวัน	7	ปลุกจิต	1	ปลุกจิต	5	5	5	3
	100		10		41	39	38	30

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามครู ซึ่งมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นคำถามแบบสำรวจ รายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ และคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ประถมศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ชุดที่ 4 เป็นแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยรายการพฤติกรรม การสอนต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น หรืออาจไม่เกิดขึ้นในระหว่างเวลาที่สังเกต ผู้สังเกตจะบันทึกหรือทำ เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องปฏิบัติ ถ้ามีพฤติกรรมนั้น และทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องไม่ปฏิบัติ ถ้าไม่มีพฤติกรรมนั้น ลงในแบบฟอร์ม โดยไม่คำนึงถึงความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต มีรายละเอียดในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จาก เอกสารหลักสูตร วารสาร บทความ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและข้อมูลเพิ่มเติมจากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ส่วนการสร้างแบบสังเกตนั้น ศึกษาจากแบบ สังเกตพฤติกรรมการสอนทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการสังเกต
3. นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนพิจารณาตาม ความเหมาะสมของเนื้อหา และสำนวนภาษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความ เหมาะสม

4. นำเครื่องมือในการวิจัย ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตหนองจอก โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับจำนวนครูและผู้บริหาร 10 คน ใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้บริหาร 3 คน และใช้แบบสังเกตกับครู จำนวน 3 คน

5. นำเครื่องมือมาทำการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อกับสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ขอความร่วมมือไปยังเขตการศึกษาต่าง ๆ แต่ละเขต แล้วให้ทางเขตดำเนินการติดต่อ แจกหนังสือไปถึงโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ แล้วนัดหมายวันเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยจะไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. การสัมภาษณ์ ส่งจดหมายนัดการสัมภาษณ์มาพร้อมกับการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และกำหนดวันสัมภาษณ์มาพร้อมกับการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และกำหนดวันสัมภาษณ์เป็นวันที่มาเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

4. การสังเกต ส่งจดหมายนัดหมายการสังเกตมาพร้อมกับการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และกำหนดวันสังเกต เป็นวันที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยเป็นการสังเกตในวันเดียวกับการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ตามลักษณะของเครื่องมือดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่เป็นรายข้อ และหาค่าร้อยละ นำเสนอผลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ เพื่อประกอบการสรุปและอภิปรายผล

3. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต วิเคราะห์โดยนำรายการพฤติกรรมที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติมาหาค่าร้อยละ เพื่อประกอบการสรุปและอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย